

CREȘTEREA STIMEI DE SINE LA COPII CU CES ȘI IMPORTANȚA EI ÎN DECIZIA DE CARIERĂ

Prof.psiholog Fereștean Tania Maria
Școala cu clasele I-VIII „Vasile Alecsandri” Baia Mare

Terminologia utilizată în definirea persoanelor cu CES este raportată adeseori la conceptual de *normalitate*. Astăzi, însă, în literatura de specialitate de la conceptele de *handicap*, *deficiență*, *tulburare*, *incapacitate* etc. , termeni folosiți pentru a determina problemele speciale ale copiilor, se pune accentual pe termeni ca ***cerințe educative speciale și situații de risc***. Această trecere nu este numai una de evoluție a conceptelor, ci și una de trecere de la simpla constatare a problemei, la responsabilizarea față de acești copii, de schimbare a mentalității, precum și punerea în aplicare a unor programe de intervenție educațională eficiente.

În accepțiunea UNESCO
registrul cerințelor educative
speciale cuprinde:

- dificultăți de învățare;
- întârziere mentală;
- tulburări de limbaj;
- dizabilități fizice/motorii;
- deficiențe vizuale, auditive;
- tulburările emoționale și de comportament.

Însă, pe lângă aceste tulburări
precizate de UNESCO, sfera de
cuprindere a conceptului CES
se referă deopotrivă și la
problemele educaționale
determinate de mediul social
neprielnic creșterii și dezvoltării
armonioase:

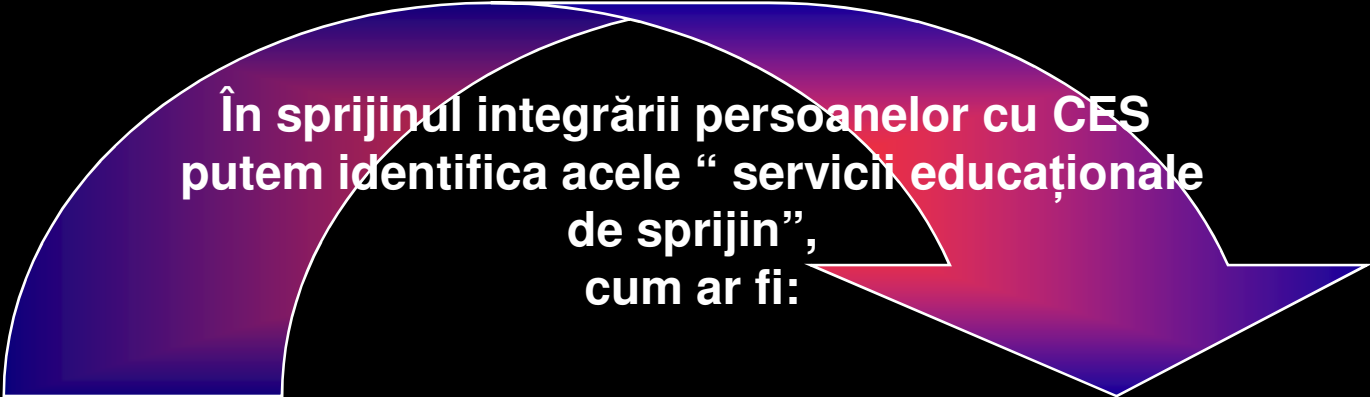
- delincvențele;
- copiii străzii;
- grupuri etnice și religioase minoritare;
- copiii bolnavi de boli cornice sau de SIDA;
- copiii abuzați, maltratați.
- Aici, conceptul de copii cu CES se întâlnește cu cel de “copii aflați în situație de risc” sau “copii vulnerabili”.

*”Toți copiii au aceeași valoare și același statut. Excluderea copiilor din circuitul normal al educației din cauza/având la bază un handicap/o dizabilitate sau o dificultate de învățare este o practică discriminatorie și devalorizantă”-iată cum arată un paragraf din **Carta incluziunii.***

Până nu de mult , acești copii au fost etichetați, marginalizați, neoferindu-li-se șanse reale și acces egal cu ceilalți copii la educație. În ultimul timp , s-a pus în practică un program real de integrare a copiilor cu CES în școlile de masă, acest fapt fiind o consecință a politicilor de **integrare, desegregare și incluziune.** Astfel,educația integrată a devenit o mișcare care se opune politicilor și practicilor exclusiviste. Putem astfel să afirmăm cu tărie că intervenția educațională are la bază **integrea și incluziunea .**

Beneficii ale integrării copiilor cu CES în învățământul de masă

- copii cu CES participă efectiv la un proces comun de învățare alături de ceilalți copii din clasa respectivă (**integrarea pedagogică**),
- stabilesc relații pozitive cu grupul de joacă, cu restul colegilor atât în recreație, cât și în activitățile extracurriculare (**integrarea socială**),
- poate cel mai important aspect al integrării este **integrarea socială** care apare atunci când copilul sau persoana cu CES are un sentiment de apartenență la activitatea de grup, ceea ce presupune asumarea de roluri.

În sprijinul integrării persoanelor cu C&S
putem identifica acele “servicii educaționale
de sprijin”,
cum ar fi:

- activitățile de învățare individualizată cu profesorul de sprijin;
- **colaborare permanentă cadru didactic-părinte-psiholog-logoped etc.;**
- elaborare de planuri de intervenție personalizate pentru copiii cu C&S;
- **serviciile pentru părinți, dar și pentru cadrele didactice (informare etc.);**
- activități de intervenție recuperatorie individualizată-logopedie, kinetoterapie, consiliere.

CE ESTE CONSILIEREA?

În sens larg, consilierea este o acțiune de ajutor în ceea ce privește dezvoltarea omului, este o formă de sprijin care îl ajută pe individ să învețe cum să își modifice atitudinile, gândurile și comportamentele pentru a avea o viață echilibrată.

În sens specific, consilierea școlară este un proces de acordare a asistenței psihopedagogice elevilor, studenților și celorlalte persoane. Rolul ei este unul proactiv, de prevenire a situațiilor de criză personală și educațională.

SCOPURI ALE CONSILIERII

Încă de la începutul programului de consiliere, cât mai repede posibil, consilierul și persoana consiliată trebuie să identifice **scopuri** precise și comportamentale. Acestea pot viza una sau mai multe din următoarele arii:

- autocunoaștere
- comunicare
- **stima de sine**
- modificarea unor comportamente problematice sau patternuri dezadaptati de gândire.
- **orientarea școlară și profesională.**

DEFINIREA CONCEPTELOR

A. Stima de sine

În copilărie, indivizii își formează o imagine despre ei înșiși fondată pe modul în care sunt tratați de către persoanele care joacă un rol important în viața lor: părinți, profesori, prieteni, colegi de școală etc. Această apreciere pozitivă sau negativă despre imaginea de sine constituie stima de sine.

Stima de sine este expresia unei aprobări sau dezaprobări privind sinele însuși. Stima de sine are un rol esențial în realizarea echilibrului nostru psihologic: atunci când are un nivel ridicat și o anumită stabilitate, ea conduce la acțiuni eficiente, ne poate ajuta să facem față dificultăților, să obținem performanțe bune și foarte bune în activitatea desfășurată și să întretinem relații bune cu cei din jur; în cazul în care stima de sine este instabilă și are un nivel scăzut, efectele constau în inadaptare, frustrare, eficiență scăzută în acțiuni.

B. Formarea concepției despre sine (self-concept) s-a dovedit, de asemenea, cu influență majoră în luarea deciziilor de carieră. Profesorii au fost primii care au remarcat că în funcție de opiniile pe care și le formează despre propriile posibilități, elevii se cuosc, au încredere în ei sau nu.

C. În amplul proces de modelare a aptitudinilor în funcție de cerințele sociale, care începe din copilărie și se continuă chiar după terminarea studiilor, orientarea vocațională are în atenție îndrumarea către o meserie sau alta, reorientarea celor care practică deja o anumită profesie, remodelarea potențialului uman și chiar recuperarea resurselor umane. Prin orientarea profesională se încearcă, de fapt, realizarea unui acord între abilitățile umane sau potențialul aptitudinal și paleta largă a profesiunilor existente pe piața muncii.

**Obiective urmărite
În activitățile desfășurate
În scopul creșterii stimei de sine**

- identificarea tuturor factorilor care întrețin o imagine de sine negativă;
- facilitarea autocunoașterii prin implicarea elevilor în activități specifice;**
- evidențierea aspectelor pozitive ale personalității elevilor și valorificarea acestora;
- dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;**
- facilitarea accesului la informație în ceea ce privește integrarea socială și orientarea de carieră a copiilor cu CES;

Dacă elevii cu CES beneficiază de un program organizat de orientare școlară și profesională, atunci își dezvoltă sentimentul de autoeficacitate, implicându-se conștient în alegerea profesiei. Acest program trebuie să atingă câteva domenii majore și anume:

1. Autocunoaștere și dezvoltare personală
2. Comunicare și abilitati sociale
3. Managementul informației și al învățării
4. Planificarea carierei
5. Calitatea stilului de viață

Cu siguranță că, de multe ori, cei care până nu demult erau marginalizați, priviți cu neîncredere sunt exemple de adevărate desfășurări de forțe interioare care, însă trebuie descoperite și puse în valoare.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Jigău, Mihai(2000)- *Consiliere și orientare*, Institutul de științe ale educației, București
- Dumitru, I. Al. (2008) – *Consiliere psihopedagogică – baze teoretice și sugestii practice*
Ed. Polirom, Iași
- MEN, UNICEF(1999) -*Ghid managerial, Dezvoltarea practicilor incluzive în școli*,Bucuresti,
- Cosmovici, Andrei, Iacob, Luminița (1998) - *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași
- Crețu, Carmen (1999) - *Curriculum diferențiat și personalizat* , Ed. Polirom, Iași
- Paun, E și Verza E (coord.) *Educația integrată a copiilor cu handicap*, Bucuresti, 1998